С П Р А В К А

за отразяване на постъпилите предложения и становища от обществените консултации по проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредба за финансовите условия при командироване на военнослужещи и цивилни служители от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия в международни организации или в други международни инициативи извън територията на страната.

№	Дата и начин на постъпване на становището	Име на лице/наименование ЮЛ	Декларирани данни дали лицето действа от свое име или защитава позиция от името на друго лице/група лица	Предложения и становища	Приети/ неприети	
1	17 април 2026 г. 10:42 ч. Портал за обществени консултации	Иван Петров	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица	Предложените промени свързани с увеличението на командировъчни средства е крайно закъсняло и крайно недостатъчно. Реално се уеднаквяват средствата с тези по **НАРЕДБА за командировъчните средства при задграничен мандат,** по която се командироват служители на Външно министерство от години. Същевременно ОТНОВО се намалява процента от базисния размер. Практически ефектът е увеличение на дневните парични средства от порядъка на 5 - 10 евро. На всичкото отгоре предложените увеличения влизат в сила от 01.01.2027! Сега сме месец април и инфлацията е осезаема от началото на годината. Какво остава след още 7 месеца? Как смятате да „борите“ некомплекта със символичното увеличение влизащо в сила догодина? Абсолютно безпредметно е човек да трупа международен опит, след като трябва да спре жена си от работа, да плаща непосилни училищни такси и потребителски цени в сравнение с България. И всичко това срещу НЯМА и ЕДНА допълнителна заплата. Обръщам внимание, че същата тази „няма и една	Не приема	В бюджета на Министерство на отбраната за 2026 г. няма предвидени и осигурени средства за реализиране на промените, касаещи базисния размер на командировъчни средства да влязат в сила от 01.07.2026 г.

				допълнителна заплата“ се получава под 11 месеца, поради факта, че отпуската от 40 дни е с дневни пари 0 и порцион от 300 бивши лева не се получава. Погледнато назад във времето от 2009 (когато допълнителните командировъчни бяха няколко допълнителни заплати) до сега, условията за командироване (под 1 допълнителна заплата) стават все по-смехотворни. Единствено някой неженен без деца може да се реши да кандидатства вместо да си гледа службата в собствената страна. С оглед на гореизложеното предлагам: 1. Промените касаещи базисния размер на командировъчни средства да влязат в сила от 01.07.2026 г. вместо от 01.01.2027 г.		
				2. Процентите за звания от базисния размер да не се намаляват;	Не приема	Съгласно йерархията във Въоръжените сили в страната съществува диференциация на заплащането в зависимост от нивото на длъжността в структурата: стратегическо, оперативно и тактическо, което се обуславя от по-големите отговорности и задачи, изпълнявани на по-високото ниво. Предложението е уеднаквен базисен размер на командировъчните пари, свързан с издръжката на живот в съответната държава (наем, медицинска застраховка, дневни за съпругите и децата, такси за образование), адекватен на настоящите икономически условия в страните на командироване, но при промяна на процента за категория служител, който да бъде свързан с нивото на структурата в която работи (оперативно, стратегическо или тактическо), с разлики в нивата. Процента за категория служител на оперативно, стратегическо или

						тактическо ниво е определен да бъде по-нисък от този на категория служител, заемащ длъжност на дипломатическо ниво в Делегацията на Р България към НАТО или в Постоянното представителство на Р България в ЕС, командирован по реда и условията на НКСЗМ, за да се получи желаната диференциация на заплащането.
				3. Да се преразгледа базисният размер на командировъчните спрямо страните. Съществуват множество изкривявания и диспропорции спрямо цената на живот в различните страни. **Пример:**, Армения - 110 евро, Босна и Херцеговина – 110, Косово -126 евро, Молдова - 118 евро, Северна Македония – 113 евро, Албания -118 евро. **Същевременно:** Румъния – 114, Полша – 115 евро, Португалия – 118 евро, Великобритания – 120 евро, Испания – 120, Италия – 120. Разликата от порядъка на няколко евро/ден е в абсолютна диспропорция с цената на живот. Дневните в Албания са с еднакъв размер с дневните в Португалия?! Дневните в Молдова 118 са по-високи от дневните в Румъния или Полша?!	Не приема	За промените в НФУК в Министерство на отбраната използва референтните стойности на Министерство на външните работи (МВнР) на дневните командировъчни пари в различните държави в Наредбата за командировъчните средства при задграничен мандат (НКСЗМ). При изготвяне на актуализираните базисни размери на дневните командировъчни пари във валута по държави от МВнР е прилагана следната методика: **В = В 2017 х К**, в която: **В** - нов базисен размер на дневни командировъчни пари; **В 2017 –** базисен размер на дневни командировъчни пари - прилаган, съгласно действащата наредба. **К** - коефициент, отчитащ изменението на покупателната способност за периода 2017 г. – 2023 г. на нетното възнаграждение на несемеен служител в щатски долари, заемащ длъжност от ниво Р-2, степен I по таблицата на ООН за професионални и по-високи категории, съгласно бюлетина за възнагражденията на Комисията на ООН за международната гражданска служба.

						$K = \frac{365}{\frac{S\ 2017\ X\ ORE\ 2017\ X\ RPI\ 2012/2017}{365}}$ **S 2023–З**аплата (salary) за 2023 г. Източник:https://icsc.un.org/Home/DataSalaryScales **S 2017**-Заплата (salary) за 2017 г. Източник:https://icsc.un.org/Home/DataSalaryScales; **ORE** (operational rates of exchange) - валутен курс долар/евро на Европейската централна банка за 2022 г. – 0,9497 . Отчетен е фактът, че през 2022 г. валутните курсове са изключително волатитни тъй като отразяват политическите и икономически условия и очаквания в периода на възстановяване от COVID – кризата, започналият конфликт в Украйна и последвалите интензивни инфлационни развития. През изследвания период валутния курс USD/EUR се променя в широки граници от 16,28% между минималната и максималната си стойност. С оглед избягване използването на индекс, формиран при твърде специфични икономически условия, както и негови екстремни стойности за целите на анализа е приложен усреднения валутен курс за 2022 г. Източник: https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/euro_reference_exchange_rates/html/eurofxref-graph-usd.en.html Използва се и валутния курс USD/EUR - 0,85 по таблицата на ООН за м. август 2017 г.

						Източник: https://treasury.un.org/operationalrates/OperationalRates.php **RPI** (retail prices index, excluding housing) - индекс на ООН за цените на дребно, при които е отстранено влиянието на цените на недвижимите имоти и нивата на наемите, тъй като средства за наем на дългосрочно командированите служители се поемат от изпращащата администрация съгласно разпоредбите на чл. 13 от НКСЗМ и приложение № 6 към чл. 13, ал. 1 и 2 от Наредбата. Прилаганите стойности на RPI са за натрупаната средноаритметична инфлация на разходите по издръжка на живота във всяка отделна страна за периода от август 2017 г. до декември 2022 г. и от 2012 до август 2017 г. Източник: https://unstats.un.org/unsd/mbs/app/DataSearchSeries.aspx;
				4. С оглед на тенденциозните форми на съжителство на семейни начала, за член на семейството да се брои и житейският партньор, удостоверяването на който да става с декларация и доказателство за съвместно съжителство по подобие на условията за социална програма на Военно почивно дело. В допълнителни разпоредби: „*§ 1. По смисъла на наредбата:* *т.4 "Членове на семейството" на служителя са:"*да се добави буква г): *г) За членове на семейство се считат и лицата живеещи във фактическо съпружеско съжителство с военнослужещия или цивилния служител, което се удостоверява с декларация и документ удостоверяващ съжителството им на един и същ адрес."*	Не приема	Предложението засяга отношения, които са предмет на уреждане с други нормативни актове, различни от публикувания за обществени консултации проект на акт. Освен това, приемането на предложението ще доведе до нежелани различия между комадированите по реда на НФУК и по реда на НКСЗМ.

				5. Да се преразгледа ценообразуването на финансовите средства за учебни такси. Навсякъде същите са 5 цифрени суми, а държавата отпуска нето след данък-4 хиляди евро.	Не приема	С проекта на изменение на НФУК се постига увеличение на финансовите средства за образование, съобразени с максимално допустимите размери, които могат да бъдат отпуснати на командирован служител в отделните държави при отчитане на интереса на ведомството за ефикасно изразходване на бюджетни средства. Увеличените средства за образование в НФУК са в съответсвие с тези в НКСЗМ, като усреденото увеличение е с 18,38 %.
2	29 април 2026 г. 15:28 ч. Портал за обществени консултации	Станимир Петров	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица: ….	Българската армия не от вчера страда от липса на кадри способни да заемат длъжности в структурите на НАТО. Сред причините за това положение са неадекватното заплащане и рестриктивната нормативна база изискваща допълнителни условия за получаване на полагаемото. На първо място, предлаганите промени в Приложение 2 към наредбата няма да помогнат за изпълнение на ангажиментите и попълване на квотите от личен състав във военните структури на съюзите, в които страната ни е член, тъй като изглеждат недогледани и набързо скалъпени. Прилагам и два конкретни примера за размера на дневните командировъчни пари през годините и какво се предлага сега: **Пример 1: подполковник служещ в NRDC-T** 1. Базисен размер до 1.10.2022 – 75 евро. Подполковник – 90% от базисния размер. Дневни командировъчни пари 75 х 90% = 67,5 евро 2. Базисен размер от 1.10.2022 – 100 евро. Подполковник – 80% от базисния размер. Дневни командировъчни пари 100 х 80% = 80 евро 3. Предлаган базисен размер от 1.01.2027 – 108 евро. Подполковник (тактическо ниво) – 71% от базисния размер.	Не приема	Съгласно йерархията във Въоръжените сили в страната съществува диференциация на заплащането в зависимост от нивото на длъжността в структурата: стратегическо, оперативно и тактическо, което се обуславя от по-големите отговорности и задачи, изпълнявани на по-високото ниво. Предложението е уеднаквен базисен размер на командировъчните пари, свързан с издръжката на живот в съответната държава (наем, медицинска застраховка, дневни пари за съпругите и децата, такси за образование), адекватен на настоящите икономически условия в страните на командироване, но при промяна на процента за категория служител, който да бъде свързан с нивото на структурата в която работи (оперативно, стратегическо или тактическо), с разлики в нивата. Процента за категория служител на оперативно, стратегическо или тактическо ниво е определен да бъде по-нисък от този на категория служител, заемащ длъжност на

				Дневни командировъчни пари 108 х 71% = 76,7 евро След четири и половина години, се предлага намаление на дневните пари от 3,3 евро на ден!!! **Пример 2: подполковник служещ в NRDC-GR:** 1. Базисен размер до 1.10.2022 – 82 евро. Дневни командировъчни пари 82 х 90% = 73,8 евро 2. Базисен размер от 1.10.2022 до 01.01.2027 – 105 евро. Дневни командировъчни пари 105 х 80% = 84 евро 3. Предлаган базисен размер от 1.01.2027 – 121 евро. Дневни командировъчни пари 121 х 71% = 85,91 евро След четири и половина години се предлага увеличение от 1,91 евро на ден!!! Това е около 2,27% увеличение за целия период, или по около 0,5% на година! Предлаганите промени в Приложение 2 от наредбата включват допълнително намаляване с до 9% от базисния размер на дневните пари за старши офицери, което не кореспондира с заявените намерения на Министъра на отбраната при внасяне на промените а именно: „**Неактуализираните размери на командировъчните средства водят до отлив на кандидати за заемане на международни длъжности и затрудняват поетите от Р България ангажименти за попълване на квотите си от личен състав във военните структури на съюзите, в които страната ни е член. Увеличението в базисния размер на дневните командировъчни пари при дългосрочно командироване на служителите в чужбина ще доведе до преодоляване на съществуващото несъответствие на средствата за издръжка на дългосрочно командированите служители с ръста на потребителските цени в приемащите**		дипломатическо ниво в Делегацията на Р България към НАТО или в Постоянното представителство на Р България в ЕС, командирован по реда и условията на НКСЗМ, за да се получи желаната диференциация на заплащането. Цитираните примери касаят само дневни командировъчни пари за командирования, като не се посочват увеличените финансови средства за наем, медицинска застраховка, дневни пари за съпругите и децата, средства за образование. Реалния размер на увеличение е по-голям в зависимост от броя на придружаващите членове на семейството.

				държави. Очакванията са увеличаване в броя на желаещите да заемат длъжности зад граница, с което да нормализира процесът на ежегодна ротация.“ От друга страна отпускът по време на мисия/задграничен мандат не е прекъсване на командировката, а част от нейния режим на изпълнение. Следователно, плащанията трябва да следват статута на лицето като „командирован“, а не като „отсъстващ“. Още повече, че отпуска е **заповядан**. Когато държавата те принуждава да ползваш отпуск, а едновременно с това ти отнема средствата за съществуване на мястото, където те е изпратила, това на практика се превръща в **„дисциплинарна мярка“**. Във връзка с гореизложеното, Предлагам: 1. Да бъде преразгледано Приложение 2 към чл. 5, ал. 1 от наредбата с оглед изпълнение на намеренията на Министъра на отбраната с които внася промените!		
				2. Да бъде отменена ал 2 към чл. 8: „За времето на ползване на отпуск, включително за почивните и празничните дни в рамките на този отпуск, командировъчни пари не се полагат, с изключение на случаите по чл. 9.“	Не приема	По времена отпуск се прекъсва плащането само на командировачните пари. Всички останали плащания се запазват, като се осигуряват допълнително средства за пътни разходи за пътуване до България. За времето на отпуск се запазват и финасовите средства за: - основно месечно възнаграждение; - допълнително възнаграждение за продължителна служба върху основното месечното възнаграждение; - допълнително възнаграждение за специфични условия при изпълнение на военната служба, при условия и по ред, определени от министъра на отбраната;

						- допълнително възнаграждение за владеене на официалните езици на НАТО. В голямата си част отпуските се ползват на територията на страната, където по време на отпуска не се спират възнагражденията, получавани от командированите в България. Допълнително, програмите по които се финансира командироването на служителите на Министерството на отбраната в чужбина са планирани при ползването на отпуск, при който се спира изплащането на командировъчните пари (предвидени са за финансиране около 335 дни/годишно) с отчитане на интереса на ведомството за ефикасно изразходване на бюджетни средства. Освен това, приемането на предложението ще доведе до нежелани различия между комадированите по реда на НФУК и по реда на НКСЗМ.
3	04 май 2026 г. 18:34 ч. Портал за обществени консултации	Димитър Димитров	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица: Командировани военнослужещи	1. МО в Частичната предварителна оценка твърди, че „*През последните две години над петнадесет длъжности в международни организации или в други международни инициативи извън територията на страната са обявявани минимум по три пъти на конкурс без номиниране на кандидати за тях. Неактуализираните размери на командировъчните средства водят до отлив на кандидати за заемане на международни длъжности и затрудняват поетите от Р България ангажименти за попълване на квотите си от личен състав във военните структури на съюзите в които страната ни е член*, НО ДЕКЛАРИРА*, че „**Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт. Предложените изменения са в резултат на***	Не приема	Съгласно чл. 3, ал. 2 от НФУК размерът на командировъчните средства се актуализира от Министерския съвет по предложение на министъра на отбраната на всеки две години, като се отчита индексът на ООН за цените на дребно (RPI). Подзаконовият нормативен акт е въвел разпоредба, съгласно която актуализацията следва да се извършва на всеки две години. Практически този срок е твърде кратък за извършване на актуализация на командировъчните средства. Като пример, може да се посочи, актуализацията на НКСЗМ. След приемането на Наредбата през 2008 г. първата актуализация е през

				извършени анализи от работна група, назначена със заповед на министъра на отбраната". Четейки Проекта на Наредбата разбирам, че не само, че нищо няма да се промени, но и проблемите ще се задълбочат. **Проектът е написан от позицията на счетоводител, който търси как да не повиши разходите за командировъчни средства, а не от позицията на стратег, който иска да привлече кадри!!!** Демотивацията на хората за участие в конкурси за заемане/ротиране на длъжности в чужбина започва още с промяната в Наредбата от 2022 година. Там коментиращите проекта й от 19.04.2022 г. са 27 и НИТО едно от смислените им предложения не е прието! Това е видно и от намалелия брой номинирани за международни длъжности от тогава до 2025 г., когато са едва 38,5%. **I. В Проекта се предвижда отпадане на коефициента, отразяващ индекса на цените на дребно /RPI/ на ООН.** В доклада на министъра изрично се признава, че финансовите условия не са актуализирани спрямо инфлацията, а същевременно се премахва единственият обективен инструмент за автоматична компенсация на тази инфлация. **До момента МО е имало задължението да актуализира командировъчните средства на всеки две години, а дори и това не е изпълнило!** 1/ С премахването на индекса, това задължение на МО отпада и съответно актуализацията на командировъчните ще зависи единствено от волята на чиновниците в София и от това дали „има бюджет", т.е. ще е „субективна преценка" на Министерството и означава, че същото бяга от задължението си да актуализира този размер на две години. Нещо повече, повишаването на индекса през изминалите 4 години не е накарало		2017 г. и последваща през 2023 г., тоест с реална необходимост от актуализация след повече от 5 години. Видно е, че предвидения срок от две години е изключително времево ангажиращ със своя задължителен характер и следва да отпадне. С отпадането на нормата за отчитане на индексът на ООН за цените на дребно (RPI) ще се даде възможност при наличие на средства в бюджета на Министерство на отбраната да се извърши фактическо изравняване на базисния размер на командировъчните средства по НФУК с тези на НКСЗМ. При хипотезата за неотпадане на чл. 3, ал. 2 от НФУК в момента не може да се извърши практическо изрвняване на базисния размер на командировъчните средства по НФУК с тези на НКСЗМ, при което се постига усреднено увеличение с 18,38 %. Ако не се премахне чл. 3, ал. 2 от НФУК, следва увеличението да е много по-малко, като например за Белгия следва да се отчете само акумулираната инфлация за 2023-2025 г. (три години), която е значително по-ниска от 18,38 %. Това още повече ще ощети командированите по реда на НФУК и няма да се получи реално изравняване на базисния размер на дневните командировъчни пари за служителите от МО, командировани в чужбина.

				МО да актуализира финансовите условия, макар че това е трябвало да се случи два пъти за периода от 2022 г. до сега, съгласно чл. 3, ал.2 от настоящата наредба. 2/ В частичната предварителна оценка на въздействието е записано, че „*две години е твърде кратък срок за извършване на актуализация на командировчните средства*“. С такъв тип мислене и с такава оценка МО всъщност лишава служителя от законова гаранция за адекватно актуализиране на заплащането! /За съпоставка заплатите на военнослужещите в България от 2022 г. до сега са актуализирани **ЧЕТИРИ ПЪТИ**, финансовите условия по тази нареба не са!!!/ ТОЕСТ ДА СЕ ГОВОРИ, ЧЕ СРОК ОТ ДВЕ ГОДИНИ Е ТВЪРДЕ КРАТЪК, Е NONSENSE! 3/ За сравнение - мисиите на ЕС в Косово и Босна също използват индекса на ООН за базисен размер на командировъчните средства и актуализират няколко пъти годишно финансовите условия, по които изпращат свои командировани служители. 4/ Увеличението на командировъчните в зависимост от „наличието на средства“, без ясна методика, по която ще става, **по никакъв начин не насърчава увеличаване на броя кандидати за заемане на международни длъжности**! **ПРЕДЛАГАМ**: Текстът на чл.3, ал.2 да се запази, а две години да се замени с „ЕЖЕГОДНО“: **(2) Размерът на командировъчните средства се актуализира от Министерския съвет по предложение на министъра на отбраната ЕЖЕГОДНО, като се отчита индексът на ООН за цените на дребно (RPI).**		
				2. **По чл.10, ал.6 – Разходи в случай на смърт на „придружаващ член на неговото семейство“-** Прекомерната детайлност в	Не приема	Съгласно йерархията във Въоръжените сили в страната съществува диференциация на

				уреждането на хипотеза като „смърт на придружаващ член на семейството“ /повторена над 10 пъти в предварителната оценка на въздействието от МО/ говори, че администрацията се фокусира върху крайно редки случаи, защото те са най-лесни за юридическо рамкиране и бюджетно ограничаване /МО посочват само един такъв смъртен случай за последните 15 години/. Но фокусирането върху „посмъртните“ процедури, вместо върху „жизнените“ условия /заплащане, наеми, образование/ издава липса на реална визия за равитието на кадрите. **Докато се губи време в детайлно описване на процедури при „смърт“, се пропуска фактът че живите и активни кадри масово отказват конкурси /едва 38,5 % попълнени длъжности за 2025 г./, именно заради тези условия**. **<u>III. В ал. 10 числото 100 се заменя с 200</u>**. Това отново е фокус върху дребни детайли, както в целия проект, а именно пренос на багаж, килограми, срокове за подаване на декларации. Този фокус служи за отвличане на вниманието, а именно докато се обсъжда дали багажът да е 100, 200 или 300 кг, **основният въпрос – защо реалните командировъчни остават на заден план?** **<u>IV.</u>** Относно увеличението на базисния размер в различните държави – тук има уеднаквяване с НКСЗМ, но веднага след това **<u>процентът от базисния размер на дневните командировъчни пари за съответните звания намалява</u>** -при генералските звания с до 1-2 %, при полковници с 8,4 до 11,11%, при подполковник намаляването е най-видимо – от 9,59 до -12,67%, при майор с до -11,11%. Единствено повишение ще се усети при войнишките звания и цивилни служители, тъй като процентът се запазва.		заплащането в зависимост от нивото на длъжността в структурата: стратегическо, оперативно и тактическо, което се обуславя от по-големите отговорности и задачи, изпълнявани на по-високото ниво. Предложението е уеднаквен базисен размер на командировъчните пари, свързан с издръжката на живот в съответната държава (наем, медицинска застраховка, дневни за съпругите и децата, такси за образование), адекватен на настоящите икономически условия в страните на командироване, но при промяна на процента за категория служител, който да бъде свързан с нивото на структурата в която работи (оперативно, стратегическо или тактическо), с разлики в нивата. Процента за категория служител на оперативно, стратегическо или тактическо ниво е определен да бъде по-нисък от този на категория служител, заемащ длъжност на дипломатическо ниво в Делегацията на Р България към НАТО или в Постоянното представителство на Р България в ЕС, командирован по реда и условията на НКСЗМ, за да се получи желаната диференциация на заплащането.

				1/ **Увеличаването на базовата сума за държавите, но едновременно намаляване на процента за звание е класически административен прийом, при който промяната изглежда като актуализация, но реалният финансов ефект за командированите военнослужещи е минимален**!!! Макар базовата ставка да се актуализира, намаляването на коефициента за звание „**изяжда**“ това увеличение. В крайния резултат нетната сума, която служителят получава, остава почти същата /в най-добрия случай с до 5 евро увеличение при генерали/!!! Стига се до такива куриозни ситуации, като например Италия и Турция, където командировачните средства не само не се увеличават, но напротив – намалят се от 2 до 4 евро на ден за някои звания! 2/ Това не само ще продължи да демотивира личния състав и ще увеличи отлива от кандидати, но ще изпрати негативен сигнал към офицерския и сержантския състав! 3/ Чрез тази промяна МО създава несигурност и коментиращите правилно отбелязват, че очакваното „увеличение“ е по-скоро козметично преразпределение на съществуващи средства. Ако целта е да се компенсира инфлацията от 2022 г. насам, /която в държави от ЕС е средно 15-20%/, това изисква реален приток на нови пари. Твърдението, че промяната е „***в рамките на бюджета***“ доказва, че за да се вдигне базата, трябва да се отреже от процента за звание. 4/ В оценката на въздействието липсва количествен анализ и същата би следвало да съдържа сравнителни таблици – колко получава например подполковник в Италия сега и колко ще получава след промяната. Спестяването на крайния нетен резултат /база+коефициент/ е манипулативно!!! То не позволява на		

				обществеността да види, че реалният ръст на нетното възнаграждение е нищожен или дори отрицателен! 5/ През 2022 г. процентите в Приложение № 2, към чл. 5, ал. 1, вече веднъж са намалени, което още тогава в голяма степен е обезсмислило увеличенията в Приложение № 1. Не е тайна, че военнослужещи на други натовски държави от по-ниски категории получават командировъчни в пъти по-големи от българските. Служейки в една и съща организация това води до създаването на твърде неприятни дисбаланси и поставя българските военнослужещи (главно офицерите) в унизително положение, **но МО явно и затова си затваря очите!!!** **<u>ПРЕДЛАГАМ</u>**: ДА СЕ ЗАПАЗИ ПРОЦЕНТЪТ от базисния размер на дневните командировъчни пари на дългосрочно командированите служители, а именно Приложение №2 към чл.5, ал.1 от Наредбата, Приета с ПМС № 308 от 3.10.2022 г., обн., ДВ, бр. 80 от 7.10.2022 г., в сила от 1.10.2022 г. /**СЪЩИЯТ ВЕЧЕ ВЕДНЪЖ Е БИЛ НАМАЛЕН ПРЕЗ 2022 година!.**		
				3. „*Чл.8 (2) За времето на ползване на отпуск, включително за почивните и празничните дни в рамките на този отпуск, командировъчни пари не се полагат, с изключение на случаите по чл. 9.*“ Този непроменен член от наредбата е дискриминационен от самото си създаване. В редакцията си от 2022 година, в него са включени почивните и празничните дни! Той поставя дългосрочно командированите в по-лошо положение спрямо тези на кратки командировки, при които уикендите (дни за почивка) се заплащат изцяло. 1/ Спирането на парите по време на отпуск /от 2/3 до 40 дни/ в годината означава, че служителят губи една пълна месечна сума за това, че ползва	Не приема	По времена отпуск се прекъсва плащането само на командировачните пари. Всички останали плащания се запазват, като се осигуряват допълнително средства за пътни разходи за пътуване до България. За времето на отпуск се запазват и финасовите средства за: - основно месечно възнаграждение; - допълнително възнаграждение за продължителна служба върху основното месечното възнаграждение; - допълнително възнаграждение за специфични условия при изпълнение на военната служба, при условия и по ред, определени от министъра на

				законовия си отпуск в чужбина, където разходите му за издръжка продължават. 2/ Според общите принципи на трудовото право, командировъчните пари са предназначени да покриват допълнителните разходи, свързани с изпълнението на служебни задачи извън мястото на местоживеене. Разходите за издръжка са личен ангажимент, както би било, ако беше в отпуск в страната. Държавата признава наличието на фиксирани разходи в чужбина (сметки, наеми), но само при форсмажорни обстоятелства като болест, а не при планиран личен отпуск. 3/ Разлика между почивен ден и отпуск: За нормалната междуседмична почивка (събота и неделя) командировъчни се получават. Ако обаче същите тези дни попаднат в период на платен годишен отпуск, те не се заплащат. Това създава неравенство при третирането на едни и същи календарни дни. 4/ Командированите в международни организации заплащат комунални услуги в чужбина, които не спират по време на отпуска им. Липсата на дневни пари през този период реално намалява нетния им доход спрямо колеги, които не ползват отпуск в същия период! 5/ Спирането на командировъчните по време на отпуск е "насилствено" ограничаване на правото на почивка. Отпускът е субективно право и санкционирането му чрез лишаване от средства за издръжка в чужбина е несправедливо. 6/ Ако служителят остава в чужбина по време на отпуска (поради невъзможност да се върне или високи цени на билетите), неговите разходи за квартира и битови нужди не отпадат. Прекратяването на плащанията за този период на практика означава, че служителят трябва да дофинаснира престоя си със собствени средства /заплата от България/, което прави международната длъжност икономически		отбраната; - допълнително възнаграждение за владеене на официалните езици на НАТО. В голямата си част отпуските се ползват на територията на страната, където по време на отпуска не се спират възнагражденията, получавани от командированите в България. Допълнително, програмите по които се финансира командироването на служителите на Министерството на отбраната в чужбина са планирани при ползването на отпуск, при който се спира изплащането на командировъчните пари (предвидени са за финансиране около 335 дни/годишно) с отчитане на интереса на ведомството за ефикасно изразходване на бюджетни средства. Освен това, приемането на предложението ще доведе до нежелани различия между комадированите по реда на НФУК и по реда на НКСЗМ.

				несигурна! Това е директна дискриминация спрямо служителите в страната, чиито разходи за живот не зависят от чужди стандарти. И въпреки, че отговорът на МО през 2022 г. на същото предложение е бил: „*Целта на Наредбата е изравняване на финансовите условия при командироване на служители на Министерството на отбраната на международна длъжност в чужбина, с тези командировани в националните представителства на Р България по НКСЗМ. Поради тази причина не се предвижда заплащане на командировъчни средства за почивни и празнични дни по време на ползване на отпуск, с изключение на ползване на отпуск по болест*“, **ПРЕДЛАГАМ**: Да отпадне Чл.8 (2) от Наредбата или да бъде променен във вида: *„За времето на ползване на отпуск, включително за почивните и празничните дни в рамките на този отпуск, командировъчни пари се полагат.*“		
				4. По смисъла на Наредбата "***Неработещ съпруг"*** *е съпруг, който не е нает по трудово, служебно или приравнено на тях правоотношение, граждански договор или на друго основание за полагане на трудова дейност срещу получаване на възнаграждение, както и не е самоосигуряващо се лице, освен за случаите, в които той е в неплатен отпуск“.* Преди 2022 г. практиката позволяваше на самоосигуряващи се лица (например на свободна практика) и съпруги в майчинство, които не извършват активна дейност на мястото на командироване, да получават средства като придружаващи. Новата наредба от 2022 г. автоматично изключва тези лица от право на средства, независимо че реално не генерират доход в чужбина. В административната практика на МО след 2022 г., паричните обезщетения за бременност, раждане и отглеждане на дете,	Не приема	Действително, статутът на придружаващ член-семейство не е предмет на настоящия проект аа изменение и допълнение на НФУК. Не се създава дискриминационно разделение между неосигурени съпруги, които получават командировъчни, защото нямат доход и осигурени съпруги в майчинство, които губят правото си на командировъчни, защото действително последните получават обезщетение от НОИ, което се зачита за доход. Съгласно разпоредбата на чл. 5, ал. 2, т. 3 от НФУК, размерът на командировъчните пари се увеличава **за неработещ съпруг/а**, пребиваващ/а в държавата по местоназначение,

				изплащани от НОИ, се разглеждат като заместващ доход /формално жените по майчинство са в трудово правоотношение/. **Това е основният юридически аргумент, поради който на съпругите в майчинство се отказва изплащането на командировъчни средства**. Това създава дискриминационно разделение между неосигурени съпруги, които получават командировъчни, защото нямат доход и осигурени съпруги в майчинство, които губят правото си на командировъчни, защото получават обезщетение от НОИ. И макар, че е ясен отговорът на МО: „*Статутът на придружаващ член-семейство не е предмет на настоящия проект на Наредба на Министерски съвет*“, **ПРЕДЛАГАМ**: Промяна в допълнителните разпоредби, а именно: § 1. По смисъла на наредбата: 1. „Неработещ съпруг“ е съпруг, който не е нает по трудово, служебно или приравнено на тях правоотношение, граждански договор или на друго основание за полагане на трудова дейност срещу получаване на възнаграждение, **в приемащата държава**. АКО ПРЕДЛОЖЕНИЯТА ЗА ПРОМЕНИ В НАРЕДБАТА ОТ 2022 и тези от 2026 г. НЕ БЪДАТ ПРИЕТИ И КОРЕКЦИИТЕ НЕ БЪДАТ НАПРАВЕНИ: 1/ Ще се постигне изравняване само на базисните размери на командировъчните по НФУК и тези с НКСЗМ, но чрез намаляването на процента за звание, няма да се увеличи броя на желаещите да заемат длъжности зад граница, каквито са очакванията, заявени в Проекта; 2/ Отливът на кадри ще се задълбочи, застрашавайки националните интереси и имиджа на България в НАТО; 3/ Затрудненото комплектуване и негативните ефекти от невъзможността за попълване на		заедно със служителя. Легалната дефиниция на понятието „неработещ съпруг“ съгласно НФУК е: „съпруг, **който не е нает по трудово, служебно или приравнено на тях правоотношение**, граждански договор или на друго основание за полагане на трудова дейност срещу получаване на възнаграждение, както и да не е самоосигуряващо се лице, освен за случаите, в които той е в неплатен отпуск“. Отпуск за бременност и раждане, както и друг вид отпуск – при който се дължи обезщетение, могат да ползват лица, които са наети по трудово, служебно или приравнено на тях правоотношение. В този смисъл, ползващото такъв отпуск лице не би отговаряло на легалната дефиниция на понятието „неработещ съпруг“, поне за периода, в който този отпуск е свързан с получавано обезщетение, съответно такова лице не би изпълнявало едно от двете (кумулативни) изисквания на чл. 5, ал. 2, т. 3 от НФУК – да е неработещо (по смисъла на § 1, т. 1 от ДР на НФУК) и да пребивава в държавата по местоназначение, заедно със служителя (за определен срок).

				определените за страната ни длъжности в международни организации и инициативи в чужбина, не се дължат на съществените разлики в условията за командироване по НФУК и НКСЗМ, а на липсата на реално увеличение на командировъчните средства;		
4	06 май 2026 г. 10:41 ч Портал за обществени консултации	Иван Иванов	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица: ….	Със сигурност тези предложения са писани от някой чиновник администратор, който е излизал най-много от канцеларията до лавката, но в никакъв случай не и в чужбина, където да се сблъска с житейските несгоди. Комисията, която разглежда и предлага тези промени най-вероятно е на същия хал. Очевидно идеята на наредбата е не да се повиши стандарта и да се привлекат кадри, а да се каже, че е взета мярка за справяне с некомплекта. Типично българска работа! Няма как с подаяния от няколко евро на ден да привлечете потенциални кадри, които се спират да кандидатстват единствено по финансови причини. Последното изменение беше 2022, отново с няколко евро. Сега сме 2026 г! Последните 5 години заплатите в страната скочиха значително, а командировъчните? Защо намаляте отново базовия процент? Не ви ли стига, че съкратихте сума ти длъжности и в момента реално има 50-60 човека макс. Ако има реална борба с некомплекта би трябвало да се направят следните промени: 1/ Да не се пипа процента от базисния размер средства;	Не приема	Съгласно йерархията във Въоръжените сили в страната съществува диференциация на заплащането в зависимост от нивото на длъжността в структурата: стратегическо, оперативно и тактическо, което се обуславя от по-големите отговорности и задачи, изпълнявани на по-високото ниво. Предложението е уеднаквен базисен размер на командировъчните пари, свързан с издръжката на живот в съответната държава (наем, медицинска застраховка, дневни за съпругите и децата, такси за образование), адекватен на настоящите икономически условия в страните на командироване, но при промяна на процента за категория служител, който да бъде свързан с нивото на структурата в която работи (оперативно, стратегическо или тактическо), с разлики в нивата. Процента за категория служител на оперативно, стратегическо или тактическо ниво е определен да бъде по-нисък от този на категория служител, заемащ длъжност на дипломатическо ниво в Делегацията на Р България към НАТО или в Постоянното представителство на Р България в ЕС, командирован по реда и условията на НКСЗМ, за да се получи желаната диференциация на

						заплащането.
				2/ Задължителният отпуск да бъде платен;	Не приема	По времена отпуск се прекъсва плащането само на командировачните пари. Всички останали плащания се запазват, като се осигуряват допълнително средства за пътни разходи за пътуване до България. За времето на отпуск се запазват и финасовите средства за: - основно месечно възнаграждение; - допълнително възнаграждение за продължителна служба върху основното месечното възнаграждение; - допълнително възнаграждение за специфични условия при изпълнение на военната служба, при условия и по ред, определени от министъра на отбраната; - допълнително възнаграждение за владеене на официалните езици на НАТО. В голямата си част отпуските се ползват на територията на страната, където по време на отпуска не се спират възнагражденията, получавани от командированите в България. Допълнително, програмите по които се финансира командирането на служителите на Министерството на отбраната в чужбина са планирани при ползването на отпуск, при който се спира изплащането на командировъчните пари (предвидени са за финансиране около 335 дни/годишно) с отчитане на интереса на ведомството за ефикасно изразходване на бюджетни средства. Освен това, приемането на предложението ще доведе до нежелани различия между комадированите по реда на НФУК и по реда на НКСЗМ.

				3/ Да се преразгледат квартирните средства, особено в страните с висок жизнен стандарт;	Не приема	С увеличението на базисния размер на командировъчните средства, с усреднено увеличение с 18,38 %, се постига реално увеличение на средства за наем на жилище.
				4/ Да се повишат средствата за училище, които са крайно недостатъчни.	Не приема	С проекта на изменение на НФУК се постига увеличение на финансовите средства за образование, съобразени с максимално допустимите размери, които могат да бъдат отпуснати на командирован служител в отделните държави при отчитане на интереса на ведомството за ефикасно изразходване на бюджетни средства. Увеличените средства за образование в НФУК са в съответсвие с тези в НКСЗМ, като усреденото увеличение е с 18,38 %.
				5/ Да се закрият всички международни длъжности, та да се удовлетвори счетоводството и да спестим пари на бюджета на гърба на хората, за сметка обаче на опита.	Не приема	Необходимо е да се спазват приетите съюзни ангажимени.
5	07 май 2026 г. 13:18 ч. Портал за обществени консултации	Диман Диманов	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица: ….	1. С предложението в параграф 11, относно промяна на начина на изчисляване на размера на средствата за наем, фактически се намаляват лимитите за наем на жилище, до влизането в сила на Приложение №1 от 01.01.2027 г. За постигане на целта - изравняване на средствата за наема на командированите по условията на НФУК, с тези по НКСЗМ следва това предложение да влезе в сила заедно с Приложение № 1. Предлагам влизането в сила на параграф 11 от ПМС да бъде от 01.01 2027 г.	Не приема	Своевременно ще се премине към единна методика за определяне на средствата за наем на командированите от МО в чужбина. При определяне на средствата за наем, по НФУК методиката е на базата на дневните командировъчни пари във валута за 365 календарни дни, разделен на 12 месеца, докато в НКСЗМ е на базата на 30 календарни дни. При НФУК се получава ценово предимство от 1%, което следва да се премахне, като се премине към единна методика за определяне на средствата за наем.
				2. Предлагам да отпадне Приложение № 4 от НФУК със следните мотиви: - Приложението е наследено и привнесено в НФУК от НДКЧ, където нямаше ограничения на	Не приема	Размера на наема пряко кореспондира с броя на помещенията и големината на жилището.

				лимитите за наема на жилище, според броя на членовете на семействата. Тогава такова приложение има смисъл за осигуряване на ефикасност на разходване на публични средства от ведомствата, командироващи служеители на длъжности в чужбина. С приемането от МС на НКСЗМ, прилагаща се за командировани служители в задгранични представителства, такова приложение (Приложение № 5 от НКСЗМ) за определяне на нормативи за брой на помещенията се отнасят **САМО** за жилища собственост на Република България! Нямам информация МО да стопанисва такива жилища в чужбина. - Създаден е ефективен механизъм за контрол на изразходване на финансовите средства за наем на жилища, според броя на членовете на семействата в НДКЧ и в НКСЗМ. - Цените на наем на жилища в странат и в чужбина на практика не зависят от броя на помещенията, а от много други фактори, като средад, локация и др.което може да се провери във всеки един сайт за всеки град по света. - Отпадането на приложението ще намали административната тежест по даването от страна на МО на разрешенеия за наем на жилища, без това да се отрази съществено на бюджета на ведомството, предвид нивата на наемите в Европа и текущата инфлация.		Нормативите за броят на помещенията при наемане на жилища контролират и оптимизират разходването на публични финансови средства.. Наредбата позволява, когато минималният брой и вид на помещенията в жилища на територията на военно формирование, командване или друга военна структура в държавата по местоназначение е по-голям от нормативите, да се допуска сключване на договор за наем в отклонение от тях, но не с повече от една стая. Когато се наема по-малко жилище се разходват по-малко средства и това е в защитата на обществения ресурс.
6	07 май 2026 г. 17:30 ч. Портал за обществени консултации	Диман Диманов	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица: ….	В контекста на намеренията на МО за изравняване на условията за членовете на семействата, следва да се помисли и за уеднаквяване на дефинициите за "неработещ съпруг" в НФУК и в НКСЗМ. С оглед на по-рестриктивната дефиниция в НФУК, спрямо НКСЗМ предлагам текста от т.1 от параграф 1 на Допълнителните разпоредби на НФУК да се замени с текста касаещ неработещ съпруг от НКСЗМ както следва: "1. "Неработещ съпруг" е съпруг, който не работи по трудов или друг	Прие-ма	Създаване на еднакъв подход към командированите служители и членовете на техните семействата, които Министерството на отбраната командирова в чужбина.

				договор и не упражнява свободна професия в приемащата държава, включително не работи от разстояние в домашна среда по правоотношение, възникнало в Република България, в приемащата държава или в трета държава."		
7	07 май 2026 г. 22:16 ч. Портал за обществени консултации	Петър Гергинов	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица: ….	Положително е, че се прави опит за по-често актуализиране на базите за изчисление на командировъчните средства – на 5 години вместо предходния значително по-дълъг период. В същото време обаче предложените промени в Приложение № 2 на практика обезсмислят тази стъпка, тъй като не водят до реално компенсиране на инфлацията от последните години и не съхраняват достигнатото ниво на финансова обезпеченост на служителите, командировани в чужбина. От публикуваните предложения се вижда, че в много случаи увеличението на командировъчните средства е минимално, а за някои държави дори се предвижда намаление. Това създава впечатление за разминаване между заявените цели за компенсирне на натрупаната инфлация и подобряване на условията за командироване, и реално предложените текстове. Особено показателен е примерът с длъжностите в Турция, за които дълго време трудно се намират кандидати, а вместо стимулиране се предлага намаляване на средствата. Предложената диференциация на заплащането според нивото на структурата, в която е командирован военнослужещият, също поражда въпроси. Посоченото в мотивите „дипломатическо ниво“ е термин, характерен за системата на външното министерство (специализирана аадминистрация на МВнР), и прякото му пренасяне към структурите на отбраната не изглежда достатъчно аргументирано, с оглед на класификатора на длъжностите, който не дели военнослужещите от	Не приема	Съгласно йерархията във Въоръжените сили в страната съществува диференциация на заплащането в зависимост от нивото на длъжността в структурата: стратегическо, оперативно и тактическо, което се обуславя от по-големите отговорности и задачи, изпълнявани на по-високото ниво. Предложението е уеднаквен базисен размер на командировъчните пари, свързан с издръжката на живот в съответната държава (наем, медицинска застраховка, дневни за съпругите и децата, такси за образование), адекватен на настоящите икономически условия в страните на командироване, но при промяна на процента за категория служител, който да бъде свързан с нивото на структурата в която работи (оперативно, стратегическо или тактическо), с разлики в нивата. Процента за категория служител на оперативно, стратегическо или тактическо ниво е определен да бъде по-нисък от този на категория служител, заемащ длъжност на дипломатическо ниво в Делегацията на Р България към НАТО или в Постоянното представителство на Р България в ЕС, командирован по реда и условията на НКСЗМ, за да се получи желаната диференциация на заплащането.

				специализираната администрация с тези от Щаба на отбраната - щаб на стратегическо ниво. Така се създават предпоставки за неравнопоставеност между различни категории военнослужещи. Допълнително впечатление прави, че намаляването на процентите не е направено по единен принцип за всички категории личен състав. Най-сериозно засегнати се оказват военнослужещите със звания полковник/капитан I ранг и подполковник/капитан II ранг, докато за други категории не се предвиждат аналогични промени. Това поставя въпроса дали е направен достатъчно задълбочен анализ на последиците от предложенията и дали е спазен принципът за равнопоставеност и недопускане на дискриминация. На този фон остава съмнението дали с подобни промени действително ще бъде преодоляна тенденцията за намаляващ интерес към международните длъжности. Поради тези причини предлагам Приложение № 2 да не бъде променяно. Като алтернативен подход, ако все пак се държи на диференциране според нивата на командване и управление, предлагам размерите за длъжностите на стратегическо ниво да се запазят (както е по националния класификатор за длъжности в специализираната администрация и за Щаба на отбраната), а за останалите нива евентуалните корекции да се извършат с предложената в проекта стъпка от един процент, за всички категории личен състав.		

(начало на обществената консултация 07.04.2026 г. - приключване на консултацията 07.05.2026 г.)